INFORMACJA
Z KONTROLI JAKOŚCI
I PRAWIDŁOWOŚCI OZNAKOWANIA
JAJ KURZYCH

Warszawa, kwiecień 2014

Opracowanie:

Departamentu Inspekcji Handlowej

UOKiK

I. CEL KONTROLI

Inspekcja Handlowa przeprowadziła ogólnokrajową kontrolę jakości i prawidłowości oznakowania jaj kurzych oferowanych konsumentom, zgodnie z Planem Kontroli Inspekcji Handlowej na rok 2013 zatwierdzonym przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Z uwagi na wysoki odsetek stwierdzanych nieprawidłowości, szczególnie w zakresie oznakowania i masy jaj, kontrole takie prowadzone są corocznie.

Celem przeprowadzonych działań była ocena jakości handlowej jaj kurzych klasy A[1] z różnych kategorii wagowych w stosunku do obowiązujących przepisów prawa żywnościowego. Szczególną uwagę zwracano na prawidłowość oznakowania w miejscu sprzedaży jaj luzem, a także przestrzeganie zakazu wprowadzania konsumentów w błąd co do sposobu chowu niosek, klasy wagowej jaj lub szczególnych właściwości odżywczych jaj. Sprawdzano także, czy działalność gospodarcza przedsiębiorców detalicznych jest zgodna z ogólnymi wymaganiami prawa żywnościowego.

II. ZAKRES PRZEDMIOTOWY

Wymagania dotyczące jakości i oznakowania jaj kurzych zostały określone na poziomie prawa Unii Europejskiej, w szczególności w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 589/2008 z dnia 23 czerwca 2008 r. *ustanawiającym szczegółowe zasady wykonywania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w sprawie norm handlowych w odniesieniu do jaj* (Dz. U. L 163 z 24.06.2008, s. 6, z późn. zm.). Produkty te podlegają również przepisom ogólnym, dotyczącym wszystkich środków spożywczych.

Wykaz regulacji z zakresu kontroli zamieszczono w załączniku do niniejszej informacji.

W toku kontroli sprawdzono, czy:

1) oznakowanie jaj jest zgodne z wymaganiami prawa żywnościowego (np. czy nie wprowadza w błąd co do metody chowu niosek, czy zawiera wszystkie obowiązkowe informacje),
2) zadeklarowana w oznakowaniu klasa wagowa jaj jest zgodna z rzeczywistością, a więc czy nie doszło do zafałszowania produktów (w tym celu zostały dokonane badania polegające na przeważeniu jaj na miejscu w placówce handlowej).

Nadto kontrola jaj dotyczyła przestrzegania ogólnych przepisów prawa żywnościowego: zasad identyfikowalności produktów w łańcuchu obrotu, aktualności dat minimalnej trwałości, kwestii związanych z przechowywaniem żywności oferowanej konsumentom, sprawdzenia orzeczeń lekarskich wydawanych osobom stykającym się z żywnością oraz legalności prowadzonej przez podmiot działalności gospodarczej.

[1] Klasa A (inaczej: jaja świeże) – jaja przeznaczone do sprzedaży konsumentom; klasa B – jaja dostarczane wyłącznie przemysłowi spożywczemu i niespożywczemu.

III. ZAKRES PODMIOTOWY

Kontrolą objęto 158 punktów sprzedaży detalicznej jaj, w tym: 73 sklepy działające w sieciach handlowych, 73 inne sklepy (w tym punkty sprzedaży na targowiskach) oraz 12 hurtowni (które zgodnie z prawem zaliczane są do punktów sprzedaży prowadzących handel detaliczny).

Podmioty do kontroli typowano na podstawie jednego lub kilku z niżej wymienionych kryteriów:

- na podstawie wyników poprzednich kontroli, skarg i informacji przekazanych przez konsumentów lub innych uczestników obrotu,
- dobór losowy spośród będących w posiadaniu wojewódzkich inspektoratów Inspekcji Handlowej danych o przedsiębiorcach.

Działania Inspekcji Handlowej miały miejsce w IV kwartale 2013 roku na terenie całego kraju.

IV. SZCZEGÓŁOWE USTALENIA KONTROLI

Kontrolą objęto 551 partii jaj kurzych należących do klasy A o łącznej wartości 95,7 tys. zł. Zdecydowaną większość skontrolowanych partii stanowiły jaja sklasyfikowane wagowo[2] (529 partii). Około trzy czwarte skontrolowanych partii oferowano konsumentom w opakowaniach, pozostałe partie sprzedawano luzem (na sztuki).

Łącznie zakwestionowano 167 partii (co stanowiło 30,3 proc. ogółem zbadanych), w tym:

- 151 partii z uwagi na niewłaściwe oznakowanie (27,5 proc. partii ocenionych w tym zakresie),
- 27 partii ze względu na zaniżenie masy jednostkowej i niewłaściwą klasyfikację wagową (12,1 proc. ocenionych w tym zakresie),
- 2 partie (0,4 proc. ogółem) z powodu nieaktualnej daty minimalnej trwałości,
- 1 partię (0,2 proc. ogółem) z uwagi na niewłaściwe warunki przechowywania.

Nieprawidłowości stwierdzono w 73 placówkach (46,2 proc. ogółem skontrolowanych), tj.:

- 41 sklepach spoza sieci handlowych (56,2 proc. skontrolowanych tego typu sklepów),
- 24 sklepach należących do sieci handlowych (32,9 proc. skontrolowanych tego typu sklepów),
- 8 hurtowniach (66,7 proc. skontrolowanych hurtowni).

[2] Zgodnie z art. 4 rozporządzenia nr 589/2008, jaja klasy A klasyfikuje się według czterech klas wagowych (XL - bardzo duże; L - duże; M - średnie; S – małe). W drodze odstępstwa od tej zasady, jeżeli w jednym opakowaniu znajdują się jaja o różnej wielkości, podaje się minimalną masę netto jaj w gramach, a na powierzchni zewnętrznej opakowania zamieszcza się opis "Jaja różnej wielkości" lub podobny opis.

1. Oznakowanie jaj

Zgodnie z przepisami, jaja klasy A powinny posiadać odpowiednie oznakowanie na skorupie, na opakowaniach jednostkowych oraz w miejscu sprzedaży – w przypadku oferowania luzem:

- na skorupie powinien znajdować się kod producenta, który składa się z kodu systemu utrzymania kur (w zależności od metody chowu: cyfra 0 oznacza chów ekologiczny, 1 – na wolnym wybiegu, 2 – ściółkowy, 3 – klatkowy), kodu państwa (np. PL dla Polski), weterynaryjnego numeru identyfikacyjnego (8 cyfr). Oznaczenie takie nie jest wymagane tylko w wyjątkowych przypadkach, (gdy producent utrzymujący nie więcej niż 50 kur nieśnych sprzedaje jaja bezpośrednio konsumentom końcowym na terenie powiatu, w którym zostały wyprodukowane, lub na terenie przyległych do niego powiatów, a w miejscu sprzedaży udostępnił dane dotyczące nazwy i adresu gospodarstwa, oraz swoje imię, nazwisko i adres);
- opakowania jaj kurzych muszą posiadać na zewnętrznej powierzchni dobrze widoczne i czytelne oznaczenia dotyczące: kodu zakładu pakowania jaj, klasy jakości (np. „klasa A"), klasy wagowej (np. XL – bardzo duże), daty minimalnej trwałości, zaleceń przechowywania jaj po zakupie w warunkach chłodniczych, metody chowu kur wyrażonej słownie (np. „jaja z chowu klatkowego"). Na zewnętrznej lub wewnętrznej powierzchni opakowania powinno znajdować się objaśnienie znaczenia kodu producenta (tj. kodu umieszczonego na skorupie jaja);
- jaja oferowane luzem powinny zostać opatrzone w miejscu sprzedaży informacjami dla konsumenta o klasie jakości, klasie wagowej, metodzie chowu, dacie minimalnej trwałości, znaczeniu kodu producenta (uwidocznionego na skorupie jaj) oraz – co jest stosunkowo nowym wymaganiem – nazwą albo imieniem i nazwiskiem producenta.

Oceną w zakresie oznakowania objęto 549[3] partii, w tym 402 partie jaj w opakowaniach i 147 partii jaj luzem. Praktycznie wszystkie partie jaj luzem pochodziły ze sklepów spoza sieci handlowych oraz hurtowni.

Ogółem zakwestionowano oznakowanie 151 partii (27,5 proc. ocenionych). Zdecydowanie większy odsetek nieprawidłowości stwierdzono w grupie jaj luzem (68 proc.), niż jaj opakowanych (12,7 proc.). Wyniki kontroli oznakowania różniły się również w zależności od rodzaju placówki handlowej: najmniejszy odsetek nieprawidłowości ujawniono w sklepach sieci handlowych (zakwestionowano 8,2 proc. skontrolowanych tam partii jaj), w pozostałych placówkach zakwestionowano oznakowanie średnio co drugiej skontrolowanej partii jaj.

1.1. Oznakowanie jaj na skorupie kodem producenta

Zakwestionowano 22 partie stanowiące 4 proc. ogółem zbadanych w powyższym zakresie, w tym: 12 partii jaj opakowanych (3 proc. oferowanych w tej formie) i 10 partii jaj luzem (6,8 proc.).

Najczęściej stwierdzaną nieprawidłowością był brak oznaczenia kodem producenta całej lub części partii, rzadziej kwestionowano nieczytelny kod na jaju. W jednym przypadku

[3] Liczba partii skontrolowanych pod kątem prawidłowości oznakowania jest minimalnie mniejsza od liczby partii skontrolowanych ogółem, ponieważ w dwóch przypadkach odstąpiono od oceny oznakowania z uwagi na stwierdzone przeterminowanie.

stwierdzono nieprawidłowość polegającą na oznakowaniu jaj dwoma różnymi weterynaryjnymi numerami identyfikacyjnymi. Właściciele kontrolowanych placówek wycofali zakwestionowane jaja z obrotu handlowego i zwrócili do dostawców lub zagospodarowali we własnym zakresie.

O nieprawidłowościach poinformowano, w zależności od charakteru ustaleń, właściwe organy Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych lub Inspekcji Weterynaryjnej.

1.2. Oznakowanie opakowań przeznaczonych dla konsumenta

Ze względu na niewłaściwe oznakowanie opakowań zakwestionowano łącznie 51 partii jaj, tj. 12,7 proc. zbadanych w tym zakresie. Stwierdzono m.in. następujące naruszenia:

- brak objaśnienia znaczenia kodu producenta,
- brak słownego określenia metody chowu kur lub nieprawidłowe jej określenie (pojawiła się np. informacja: „jaja od szczęśliwych kur z wolnego wybiegu")
- brak kodu zakładu pakowania jaj,
- brak nazwy i adresu producenta lub niepełne dane w tym zakresie
- podanie jednocześnie dwóch różnych klas wagowych tj. „klasa wagowa L" oraz „jaja różnej wielkości – minimalna masa jaj 550 g",
- brak cyfrowej daty minimalnej trwałości,
- brak zalecenia dla konsumenta, by po zakupie przechowywać jaja w warunkach chłodniczych,
- niezamieszczenie logo produkcji ekologicznej na jajach z chowu ekologicznego,
- nieprawidłowe określenie klasy wagowej jaj (np. podanie klasy „M" jako zakres wagowy 53-63 zamiast wymaganego „63 g >masa ≥53 g").

Inną nieprawidłowością w znakowaniu opakowań jaj, którą stwierdzono w przypadku 8 partii, było podawanie daty minimalnej trwałości dłuższej niż przepisowe 28 dni od momentu zniesienia jaj (np. 35 dni).

W niektórych przypadkach oznakowanie opakowań mogło wprowadzać nabywcę w błąd co do sposobu chowu niosek, ponieważ zastosowano oznaczenia „świeże wiejskie jaja" lub szatę graficzną w formie krajobrazu wiejskiego (zielona łąka, dom z zagrodą, kura i jaja), które mogły budzić skojarzenia z chowem kur niosek na wolnym wybiegu, podczas gdy informacja o faktycznej metodzie chowu – klatkowego – umieszczona była małą czcionką na nieeksponowanej części opakowania. Należy podkreślić, że jaja z chowu klatkowego są tańsze od pochodzących z chowu na wolnym wybiegu.

O nieprawidłowościach związanych z oznakowaniem poinformowano, w zależności od charakteru ustaleń, właściwe organy Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, Inspekcji Weterynaryjnej lub Państwowej Inspekcji Sanitarnej. W przypadku istotnych nieprawidłowości zakwestionowane produkty wycofywane były z obrotu.

1.3. Oznakowanie jaj sprzedawanych luzem

Wymogu uwidocznienia określonych informacji dla konsumentów dotyczących oferowanych jaj luzem nie dopełniono w odniesieniu do 100 partii jaj spośród 147 poddanych kontroli, tj. 68 proc. sprawdzonych w tym zakresie.

Ujawnione uchybienia najczęściej dotyczyły braku wszystkich lub części wymaganych informacji (np. podano tylko „jaja wiejskie" lub „jaja fermowe"): daty minimalnej trwałości, oznaczenia metody chowu kur, klasy wagowej, objaśnienia znaczenia kodu producenta, klasy jakości, nazwy albo imienia i nazwiska producenta. Stwierdzono też podanie fałszywej informacji o pochodzeniu jaj z chowu ekologicznego (punkt sprzedaży na targowisku miejskim). W innym przypadku na wywieszce cenowej zamieszczono informację „świeże jaja z Krzepic", niezgodną z prawdziwym miejscem pochodzenia produktu. Na jednym ze skontrolowanych stoisk zadeklarowane klasy wagowe jaj były niezgodne z określonymi w przepisach, tj. klasę XL deklarowano powyżej 75 g, a klasę L od 70 g do 75 g, (zamiast odpowiednio: ≥73 g i 73 g >masa ≥63 g).

Na żądanie inspektorów oznakowanie skorygowano.

2. Weryfikacja klasy wagowej na podstawie przeważenia jaj

Jaja klasy A klasyfikuje się według wagi na cztery klasy:

- XL – bardzo duże, tj. masa ≥73 g,
- L – duże, tj. 73 g >masa ≥63 g,
- M – średnie, tj. 63 g >masa ≥53 g,
- S – małe, tj. masa <53 g.

Wyznaczona dla danej partii jaj klasa wagowa musi być podana w oznakowaniu do wiadomości konsumenta. Obowiązek ten dotyczy zarówno jaj opakowanych, jak i sprzedawanych na sztuki (luzem) (por. pkt 1 i przypis 3 w informacji). Tylko niewielki określony odsetek jaj w partii może odbiegać masą od ustalonego przedziału.

W toku kontroli sprawdzono prawidłowość zadeklarowanej w oznakowaniu klasy wagowej dla 224 partii jaj, stwierdzając znaczne zaniżenie masy jednostkowej i niewłaściwą klasyfikację 27 partii, tj. 12,1 proc. skontrolowanych w tym zakresie (w przypadku jaj opakowanych odsetek ten wyniósł 11,7, a jaj luzem – 13,3).

Na przykład:

- w partii zadeklarowanej jako klasa XL (o masie ≥73 g) wszystkie jaja posiadały masy od 66 g do 72 g, odpowiadające niższej klasie wagowej L,
- w partii zadeklarowanej jako klasa L (73 g >masa ≥63 g) 26 proc. jaj posiadało masę odpowiadającą klasie M.

Sprzedawcy wycofali z obrotu zakwestionowane produkty i zwracali je do dostawcy bądź we własnym zakresie dokonywali zmiany oznaczenia.

3. Identyfikacja dostawców

W toku kontroli przeprowadzono także identyfikację dostawców wszystkich ocenianych partii jaj spożywczych. Zastrzeżenia wniesiono w 6 placówkach (3,8 proc. ogółem skontrolowanych), tj. w 4 „innych" punktach sprzedaży detalicznej (tj. nienależących do sieci handlowych) sieciowe i 2 hurtowniach.

Przykładowo, przedsiębiorca działający na targowisku nie przedłożył dokumentów pozwalających zidentyfikować osoby, które dostarczyły 2 partie jaj oferowanych konsumentom luzem pod nazwami „jaja świeże ściółkowe" i „jaja świeże ekologiczne i zielononóżki". W konsekwencji powyższego skierowano wniosek do sądu o ukaranie przedsiębiorcy, informację do urzędu skarbowego oraz do organu sanitarnego.

4. Data minimalnej trwałości, warunki przechowywania

Wymienione zagadnienia zostały sprawdzone we wszystkich skontrolowanych placówkach.

W 2 placówkach detalicznych (1,3 proc. ogółem skontrolowanych) stwierdzono w ofercie 2 partie jaj po upływie daty minimalnej trwałości. Przedsiębiorcy wycofali ze sprzedaży przeterminowane jaja, zaś osoby odpowiedzialne za wystąpienie tej nieprawidłowości zostały ukarane mandatami karnymi. Ponadto w części skontrolowanych placówek przedsiębiorcy nie posiadali informacji odnośnie trwałości jaj, w związku z czym produkty te zostały wycofane z obrotu. .

W większości kontrolowanych jednostek handlowych jaja przechowywane były zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz zaleceniami producentów. Wyjątek stanowiła 1 placówka (sklep nienależący do sieci handlowej), gdzie przechowywano jaja w warunkach chłodniczych (np. w temperaturze 4°C) ponad 72 h.

5. Inne zagadnienia

W toku przeprowadzonych kontroli, 4 przedsiębiorców (2,5 proc. ogółem) nie okazało aktualnych orzeczeń lekarskich do celów sanitarno-epidemiologicznych. Orzeczenia te są obowiązkowe dla wszystkich osób wykonujących pracę wymagającą bezpośredniego styku z żywnością (np. w przypadku jaj oferowanych luzem).

Ustalono, że kontrolowani przedsiębiorcy prowadzili działalność gospodarczą zgodnie z wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego albo Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej i w zakresie zgłoszonym w ww. dokumentach. Wyjątek stanowiło 4 przedsiębiorców (2,5 proc. objętych kontrolą), np. w hurtowni stwierdzono niezgodność wpisu do CEIDG ze stanem faktycznym, tj. brak adresu dodatkowego miejsca prowadzonej działalności oraz brak właściwego zakresu prowadzonej działalności – sprzedaży detalicznej jaj.

Kontrola przyczyniła się również do ujawnienia (a w konsekwencji usunięcia) innych nieprawidłowości, pośrednio związanych z jej tematem, np. naruszenia obowiązku uwidaczniania cen.

V. DZIAŁANIA PODJĘTE W ZWIĄZKU Z USTALENIAMI KONTROLI

Z ustaleniami kontroli zapoznano właścicieli lub kierowników kontrolowanych placówek. W zależności od stwierdzonych nieprawidłowości, skierowano wnioski do prowadzących sprzedaż, ich jednostek nadrzędnych, producentów lub dostawców o podjęcie działań eliminujących stwierdzone nieprawidłowości.

Ustalenia z przeprowadzonych kontroli dały podstawę do:

- wydania 36 decyzji o wymierzeniu kar pieniężnych przedsiębiorcom, którzy wprowadzili do obrotu jaja niewłaściwie oznakowane i nieprawidłowo sklasyfikowane pod względem masy jednostkowej. Łączna kwota kar wyniosła 38,2 tys. zł (dodatkowo na dzień przekazania informacji do UOKiK, część wszczętych postępowań pozostawała w toku);
- nałożenia 11 mandatów karnych na łączną kwotę 1,8 tys. zł za popełnienie różnego rodzaju wykroczeń (m. in. wprowadzenie do obrotu środka spożywczego po upływie daty minimalnej trwałości, niedopełnienie obowiązku zgłaszania do ewidencji działalności gospodarczej zmian danych objętych wpisem, niedopełnienie obowiązku zapewnienia należytego stanu sanitarnego w zakładzie wprowadzającym do obrotu środki spożywcze);
- wydania 7 decyzji, dotyczących niezwłocznego wycofania z obrotu jaj, np. przeterminowanych; decyzją wojewódzkiego inspektora lub w wyniku własnych działań kontrolowanych przedsiębiorców wycofano z obrotu partie o łącznej wartości 10,4 tys. zł i skierowano do przeklasyfikowania lub przeceny jaja o wartości 600 zł;
- skierowania 2 wniosków do sądów rejonowych o ukaranie osób odpowiedzialnych popełnienia wykroczeń polegających na niedopełnieniu obowiązku w zakresie identyfikacji dostawców oraz zatrudnieniu osoby nieposiadającej orzeczenia lekarskiego do celów sanitarno-epidemiologicznych.

Ponadto skierowano 45 zawiadomień do właściwych organów Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno – Spożywczych, 9 zawiadomień do organów nadzoru sanitarnego, 14 – do organów nadzoru weterynaryjnego i 2 – do urzędów skarbowych.

VI. PODSUMOWANIE

Z materiałów kontroli wynika, że z roku na rok jakość handlowa jaj ulega poprawie, jednak w dalszym ciągu jest niezadowalająca. W toku obecnej kontroli niezgodności ujawniono ogólnie w 30,3 proc. partii, czyli zdecydowanie mniej niż w 2011 roku (kiedy odnotowano 49,1 proc. niezgodności) czy w 2010 roku (wówczas odnotowano nieprawidłowości w 63,4 proc. partii).

W perspektywie czasu szczególnie ważny dla konsumentów jest trzykrotny spadek odsetka partii jaj nieprawidłowo sklasyfikowanych pod względem masy (w 2010 roku wynosił on 43,8 proc., w 2011 r. – 35,1 proc., a obecnie – 12,1 proc.).

W świetle uzyskanych przez Inspekcję Handlową wyników negatywnie należy ocenić działania przedsiębiorców w zakresie oznakowania jaj oferowanych konsumentom, aczkolwiek również tutaj zauważalna jest korzystna tendencja (tj. spadek odsetka zakwestionowanych partii z 30,4 proc. w 2010 i 2011 roku do 27,5 proc. obecnie). Nadal częściej nieprawidłowo oznakowane są

jaja luzem (za co odpowiedzialni są głównie sprzedawcy detaliczni) niż jaja opakowane (które znakują producenci lub dystrybutorzy).

Odnotowywane w toku kontroli nieprawidłowości mają różny charakter, część z nich, jak podawanie nieprawdziwych informacji o klasie wagowej produktu oraz pomijanie lub ukrywanie informacji o metodzie chowu niosek, od których pozyskano jaja, w sposób istotny naruszało interes ekonomiczny konsumentów. Przedsiębiorcy mają świadomość , że nazwa i oznakowanie przywodzące na myśl pochodzenie produktu z gospodarstwa wiejskiego mają wpływ na wybór konsumentów, którzy łatwo ulegają sugestii, że jaja pochodzą od kur z „naturalnego" chowu (ekologicznego lub na wolnym wybiegu).

Rozmiar stwierdzonych nieprawidłowości wskazuje na zasadność kontynuowania kontroli jakości i prawidłowości oznakowania oferowanych jaj.

Załącznik: wykaz przepisów z zakresu kontroli

Załącznik do Informacji z kontroli jakości i prawidłowości oznakowania jaj kurzych

Wykaz przepisów z zakresu kontroli:

- rozporządzenie Rady (WE) nr 1234/2007 z dnia 22 października 2007 r. *ustanawiające wspólną organizację rynków rolnych oraz przepisy szczegółowe dotyczące niektórych produktów rolnych („rozporządzenie o jednolitej wspólnej organizacji rynku") (*Dz. U. L 299 z 16.11.2007, s. 1, z późn. zm.)[4] – w szczególności część A załącznika XIV,
- rozporządzenie Komisji (WE) nr 589/2008 z dnia 23 czerwca 2008 r. *ustanawiające szczegółowe zasady wykonywania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w sprawie norm handlowych w odniesieniu do jaj* (Dz. U. L 163 z 24.06.2008, s. 6, z późn. zm.) – w szczególności art. 2 ust. 3, art. 4, art. 9 ust. 1, art. 12, 13, 14 i 16,
- rozporządzenie (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. *ustanawiające ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołujące Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiające procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności* (Dz. U. L 31 z 01.02.2002, s. 1, z późn. zm.) – w szczególności art. 16 oraz art. 18 w powiązaniu z rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 931/2011 z dnia 19 września 2011 r. *w sprawie wymogów dotyczących możliwości śledzenia ustanowionych rozporządzeniem (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego* (Dz. U. L 242 z 20.09.2011, s. 2),
- ustawa z dnia 25 sierpnia 2006 r. *o bezpieczeństwie żywności i żywienia* (Dz. U. z 2010 r. Nr 136, poz. 914 z późn. zm.) – szczególnie art. 45 ust. 1 i 2, art. 46, art. 48 ust. 1, art. 52 oraz art. 59 ust. 4,
- ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. *o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych* (Dz. U. z 2005 r. Nr 187, poz. 1577 z późn. zm.) – w szczególności art. 7 ust. 1,
- rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 lipca 2007 r. *w sprawie znakowania środków spożywczych* (Dz. U. Nr 137, poz. 966 z późn. zm.) – w szczególności § 33,
- rozporządzenie (WE) nr 1924/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. *w sprawie oświadczeń żywieniowych i zdrowotnych dotyczących żywności* (Dz. U. L 404 z 30.12.2006, s. 9; sprostowanie: Dz. U. L 12 z 18.01.2007, s. 3, z późn. zm.) w powiązaniu z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 25 lipca 2007 r. *w sprawie sposobu znakowania żywności wartością odżywczą (*Dz. U. Nr 137, poz. 967 z późn. zm.),
- rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 853/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. *ustanawiające szczególne przepisy dotyczące higieny w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego* (Dz. U. L 139 z 30.04.2004, s. 55 z późn. zm.) – sekcja X załącznika III,
- rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007 z 28 czerwca 2007 r. *w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylającego rozporządzenie (EWG) Nr 2090/91* (Dz. U. L 189 z 20.07.2007, s. 1, z późn. zm.) oraz rozporządzenie Komisji (WE) nr 889/2008 z dnia 5 września 2008 r. *ustanawiające szczegółowe zasady wdrażania rozporządzenia Rady (WE) nr*

[4] Z dniem 1 stycznia 2014 r. rozporządzenie nr 1234/2007 zostało zastąpione przez rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. *ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007* (Dz. U. L 347 z 20.12.2013, s. 671, z późn. zm.).

834/2007 w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych w odniesieniu do produkcji ekologicznej, znakowania i kontroli (Dz. U. L 250 z 18.09.2008, s. 1, z późn. zm.),

– ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. *o swobodzie działalności gospodarczej* (Dz. U. z 2013 r. poz. 672, z późn. zm.).